

Përbledhje doktrinore NATO (edukative)

Kodi: **NATO-PERM-EDU** Versioni: **3.0** Data: **2026-01-09**

Qëllimi: Material mësimor për një bibliotekë procedurale të pa klasifikuar, e përdorur në një projekt kursi mbi RAG/LLM. Përbajtja është e përgjithshme dhe nuk përmban udhëzime taktike.

Përdorimi i lejuar: Trajnim, shkollë, dhe ushtrime administrative. **Përdorimi i ndaluar:** vendimmarrje operacionale reale.

Ky dokument është i strukturuar në seksione të shkurtra dhe nën-seksione me tituj të qartë për të mundësuar chunking (500–900 token) dhe citim të saktë në sistemet RAG.

1. Pse doktrina përbledhet në mënyrë edukative

Përbledhjet doktrinore është pjesë thelbësore e disiplinës organizative dhe synon që çdo veprim të jetë i gjurmueshëm, i kuptueshëm dhe i kontrollueshëm. Në trajnim, qëllimi është të kuptohet 'gjuna e përbashkët' dhe parimet e standardizimit, jo detajet teknike të dokumenteve specifike.

Përbledhja ofron koncepte të qëndrueshme: ndërveprueshmëria, terminologjia, formatet, dhe cikli i raportimit. Kjo e ndihmon studentin të krijojë pyetje më të mira për RAG dhe të dallojë mes definicioneve dhe opinionit. Nëse një informacion nuk është i verifikueshëm, ai shënohet si i paplotë dhe plotësohet më vonë me referenca dhe data të sakta, duke shmangur supozimet.

2. Interoperability dhe terminologjia

Ndërveprueshmëria është pjesë thelbësore e disiplinës organizative dhe synon që çdo veprim të jetë i gjurmueshëm, i kuptueshëm dhe i kontrollueshëm. Kur ekipe nga vende të ndryshme punojnë së bashku, edhe një term i vogël mund të kuptohet ndryshtë; standardizimi redukton këtë rrezik. Tëmat kyç vendosen në glossarë dhe përdoren në dokumente të shumta, që retrieval të japë rezultate të konsistente. Në praktikë edukative, studenti duhet të mësojë të kërkojë definicionin dhe të japë një shembull të thjeshtë përdorimi. Nëse një informacion nuk është i verifikueshëm, ai shënohet si i paplotë dhe plotësohet më vonë me referenca dhe data të sakta, duke shmangur supozimet.

Koncept	Shpjegim i thjeshtë (SQ)	Çfarë kërkohet në një përgjigje RAG
Terminologji standarde	Një fjalor i përbashkët termash dhe shkurtimes	Definicion + burim + shembull
Formatet standarde	Struktura të njëjtë raportesh dhe njoftimesh.	Përshtatje strukturës + citim
Disiplinë raportimi	Rregullsi dhe gjurmë e informacionit.	Rrjedhë hapash + checklist

3. Cikli i raportimit dhe mësimet e nxjerra

Cikli i raportimit është pjesë thelbësore e disiplinës organizative dhe synon që çdo veprim të jetë i gjurmueshëm, i kuptueshëm dhe i kontrollueshëm. Raportimi nuk është thjesht 't'i thuash dikujt'. Ai krijon një zinxhir informacioni: mbledhje, përbledhje, shpërndarje, dhe rishikim. Mësimet e nxjerra (AAR) në trajnim përdoren përfundimisht SOP-të dhe checklists; kjo lidhet drejtpërdrejt me versioning dhe arkivimin. Në një projekt kursi, studenti duhet të ndërtojë pyetje që kërkojnë sesione të ndryshme të ciklit dhe të citojë tekstin burim. Nëse një informacion nuk është i verifikueshëm, ai shënohet si i paplotë dhe plotësohet më vonë me referenca dhe data të sakta, duke shmangur supozimet.

4. Etika dhe privatësia

Etika është pjesë thelbësore e disiplinës organizative dhe synon që çdo veprim të jetë i gjurmueshëm, i kuptueshëm dhe i kontrollueshëm. Edhe në dokumente të pa-klasifikuara, të dhënët personale duhet të minimizohen dhe të trajtohen me kujdes. Dokumentet duhet të kenë qartësi përfundimisht për burimin e informacionit dhe përfundimisht për nivelin e sigurisë (p.sh. edukativ). Kjo është e rëndësishme përfundimisht LLM: modeli mund të 'mbushë boshllëqe', prandaj politika e refuzimit është pjesë e dizajnit. Nëse një informacion nuk është i verifikueshëm, ai shënohet si i paplotë dhe plotësohet më vonë me referenca dhe data të sakta, duke shmangur supozimet.

5. Glossar edukativ (zgjeruar)

Term	Përkufizim i thjeshtë (SQ)	Shembull përdorimi (SQ)
SOP	Procedurë standarde përfundimisht detyrë të përsëritur.	SOP-ja e rojës përcakton ndërrimin e turnit.

SITREP	Raport periodik për gjendjen (përbledhje me strukturën e SITREP-i) përfshin përbledhje dhe hapa të ardhshëm.	
Chain of Command	Linja formale e raportimit dhe autoritetit.	Incidentet eskalohen sipas zinxhirit komandues.
AAR	Rishikim pas aktivitetit për mësime të nxjerra.	Pas një trajnimi bëhet AAR dhe përditësohet checklist-i.
Interoperability	Aftësia për të bashkëpunuar me standarde të përbashkëtave.	Njëjtë raportimi rrisin ndërveprueshmërinë.